



"Sačuvajmo od zaborava svoju tradiciju"

Učenici su kroz projekat „Sačuvajmo od zaborava svoju tradiciju“ uspoređivali zavičajni govor s književnim jezikom, prikupljali stare pjesme, priče i recepte, te uz podršku lokalne zajednice izradili knjigu



Djeca su dar od Boga. Svako dijete je kao poseban neizbrušeni dijamant, a učitelj polako uzima u svoje ruke jedan po jedan dijamant i pomalo brusi... Moj stav je da se rad učitelja zasniva na komunikaciji učitelj—učenik—roditelj, a u sredini tog trokuta treba biti zajednica u kojoj živimo i radimo. Bitno mi je da iz svakog svog učenika izvučem maksimum i da moji učenici dolaze na nastavu i odlaze s nje s osmijehom na licu. Posao učitelja nije da pripremi djecu za život u surovom i bezosjećajnom svijetu već da te male ljude priprema da svijet čine manje bezosjećajnim i surovim. Učeniku treba mogućnost za napredak, mogućnost za pogrešku, ljubav, ohrabrenje, prihvaćenost, povjerenje, zabava i humor, osjećaj uspjeha, prijateljsko ozračje... Djeca današnjice da bi to dobila trebaju kreativne i inovativne učitelje u nastavi

AUTOR: Marija Tomas

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

U razredu sam sa učenicima realizirala projekt pod nazivom Sačuvajmo od zaborava svoju tradiciju. Jedna od nastavnih jedinica iz hrvatskog jezika bila je Književni jezik i zavičajni govor od koje smo i počeli raditi na našem projektu. Ovdje želim predstaviti kako smo došli do naše knjige pod nazivom Sačuvajmo od zaborava—KUVANJE I PIVANJE. Obradila sam s učenicima nastavnu jedinicu Književni jezik i zavičajni govor. Na satu smo pisali riječi i rečenice na književnom jeziku, a zatim te iste riječi i rečenice na ikavici, na našem zavičajnom govoru. Razgovarali smo o starim pjesmama i pričama koje smo čuli od svojih roditelja, baka, djedova i susjeda. Učenici su za domaći rad dobili zadatak da razgovaraju sa svojim bakama, djedovima ili susjedima koji znaju stare priče i pjesme- gänge te ih zapišu u bilježnicu, ali ikavicom. Domaći rad nije trebalo napisati taj dan ili sutra već su učenici imali rok od deset dana. Nakon određenog vremena sakupili smo dosta pjesama, priča i poslovice. Na satu likovne kulture izradili smo plakat na koji smo napisali neke od tih pjesama i priča. Svaki učenik je uspio saznati po nešto tako da smo već imali dovoljno za Razrednu pjesmaricu. Na dodatnoj nastavi iz hrvatskog jezika smo sve posložili tako da je na svakoj stranici bilo ime učenika, pjesme ili priče koje je prikupio i ime osobe koja je njemu ispričala ili otpjevala (kazivala) priču ili pjesmu. Učenici su predložili da na određenoj stranici bude fotografija onog učenika čije se pjesme nalaze na toj stranici.

Na satu glazbene kulture osmislili smo slogan i uglazbili ga.

Na satu likovne kulture crtali smo logo(zobnicu) što nam je trebalo za naslovnicu Razredne pjesmarice. U međuvremenu nam se rađa ideja da sakupimo od naših baka, mama, susjeda itd. naše stare skoro zaboravljene recepte. Počeli smo prikupljati recepte tako što su učenici tadašnjeg 5.b raz. gostovali (učenik gost) u ostalim odjeljenjima u školi i predstavili im našu ideju. Objasnili su na koji način se mogu uključiti u projekt i kako poslati recept. Uz recept je bila poželjna i fotografija jela koju su mogli slati putem školske fb stranice ili mailom. Prikupljanje i slaganje recepata trajalo je cijelo polugodište.

Prikupljeni materijal smo predstavili ravnateljici čija pomoć nam je dobro došla u predstavljanju materijala pred poduzetnicima iz naše lokalne zajednice.

Ravnateljica nam dogovara sastanak sa predstavnicima Grafotiska.

Dvije osobe koje su ujedno i roditelji od naša dva učenika dolaze iz Grafotiska kao gost roditelj u našu učionicu gdje im predstavljamo naš dotadašnji rad.

Uspjeli smo dogovoriti tiskanje knjige što nam je i bio krajnji cilj.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj:

- Naučiti što je zavičajni govor te koliko narječja sadrži hrvatski jezik.
- Upoznati se s primjerima korištenja zavičajnog govora.
- Poticati samostalnost i kreativnost u radu.
- Poticati učenike da njeguju svoju tradiciju.
- Razvijati stvaralačko mišljenje i logičko zaključivanje.
- Poticati stvaranje radnih navika.
- Identificirati poduzetničke mogućnosti.
- Upotrijebiti zavičajni govor za pisanje pjesama i recepata.
- Idejno osmisliti plakat za promoviranje originalnog rada – knjige.
- Upoznati se s primjerom korištenja originalnog djela u marketinške svrhe.
- Osposobiti učenike za upotrebu različitih izvora znanja i kompetencija u svakodnevnom životu.

Ishodi:

- Učenici će razumijeti razliku između proizvoda i usluga.
- Učenici će znati prepoznati nestašicu u neposrednoj okolini.
- Učenici će znati navesti dobrobit i troškove ostvarenja svog cilja.
- Učenici će moći preuzeti odgovornost za završetak zadatka, ispunjenje obaveza i rokova.
- Učenici će znati pokazati sposobnost za samostalan rad.
- Učenici će moći preuzeti inicijativu za umrežavanje s pojedincima i grupama.
- Učenici će znati pokazati sposobnost poštovanja drugih.
- Učenici će moći pokazati vještinu vođenja tijekom grupnog rada i sposobnost prenošenja ideja drugima.
- Učenici će znati pokazati sposobnost planiranja aktivnosti, individualnog rada i rada u timovima.

- Učenici će razumjeti kako najlakše rješavati probleme zajedno s drugima.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

1. sat: Nastavna jedinica – Hrvatski jezik i zavičajni govor

Učiteljica govori nekoliko riječi na zavičajnom govoru, a zatim pita učenike kako bi to bilo na književnom jeziku.

Učiteljica objašnjava učenicima da se u različitim krajevima hrvatski jezik različito govori tj. da se govori različitim narječjima hrvatskog jezika.

Objašnjava im što je narječje i koliko ih ima u hrvatskom jeziku.

Čitanje pjesama iz jezičnog udžbenika.

Određivanje narječja na kojem su napisane pjesme.

Pisanje rečenica na zavičajnom govoru, a zatim tih istih rečenica na književnom jeziku.

Učiteljica pita učenike jesu li kada čuli od svojih ukućana kakvu pjesmu na zavičajnom govoru.

- Učenici se pokušavaju sjetiti priča koje su im pričale bake i djedovi.

Domaći rad:

- Razgovarati s bakom, djedom, susjedom, roditeljima i saznati neku staru pjesmu, priču, molitvu, mudru izreku ili recept od nekog tradicionalnog hercegovačkog jela te ga napisati na zavičajnom govoru.
- Fotografirati jelo (uz pomoć roditelja).

Prilog 1

Fotografije i recepti jela

Ili

- Opisati svoj kraj na zavičajnom govoru.

2. sat: Izrada plakata – Književni jezik i zavičajni govor.

Učenici su pripremili potreban materijal za izradu plakata.

Učenici su na plakat napisali rečenice na zavičajnom govoru koje smo na prethodnom satu pisali u bilježnicu.

Prilog 2 – fotografija

Plakat: Književni jezik i zavičajni govor

Čitanje priča, pjesama i recepata koje su učenici prikupili od svojih baka i djedova.

Učenici dolaze do ideje da sve što su prikupili pišući domaći rad stavimo na jedno mjesto.

Predlažu da u suradnji s ostalim razredima prikupimo više takvih priča, pjesama i recepata pa da napravimo knjigu sa našim tradicionalnim pjesmama i jelima.

Bogatstvo za dušu i tijelo!

Učenici predlažu da se koristimo internetom i fb.stranicom.

U suradnji sa urednikom školske fb. stranice učenici daju oglas na školskoj fb. stranici i na taj način uključuju ostale učenike i sugrađane u prikupljanje tradicionalnih bekijskih recepata.

3. sat : Nastavna jedinica—Samostalno stvaranje priče

Razgovaramo o tome kako nastaje knjiga.

Samostalno stvaranje priče povezali smo s izradom naše tradicionalne kuharice i pjesmarice.

Diskusija o naslovu knjige, poretku prikupljenih materijala u knjizi itd.

Dolazimo do zaključka da je recesija i da je sve utihnulo. Pjesma nam je potrebna za odmor duše, a dobra kuhinja za odmor tijela.

Grupni rad :

Učenici su podijeljeni u skupine i svaka skupina ima po jedan zadatak kako bi zajedno osmislili izgled naše knjige.

1. grupa

Kojim redoslijedom poredati prikupljene materijale.

2. grupa

Zašto smo odabrali prikupljanje tradicionalnih recepata i pjesama?

3. grupa

Kako urediti naslovnicu? Zašto?

Koleracija s likovnom kulturom.

Na satu likovne kulture učenici su crtali ugljenom stare drvene predmete koje su u kuhinji koristile naše bake (oklagije, drvena zdjelica za luk, lukotucanj kojim se gnječio luk, daska za rezanje...), gusle, rakijske kotle,...

Uredili smo pano, fotografirali pano i pojedine crteže, a fotografije smo kasnije iskoristili za ukrašavanje pojedinih stranica u knjizi.

Fotografija

Pano-- fotografija

4. grupa

Napisati pjesmu kojom bi reklamirali našu tradicionalnu kuharicu i pjesmaricu.

Koleracija s glazbenom kulturom.

Na satu glazbene kulture učenici su osmislili kratku pjesmu koju bi mogli iskoristiti za reklamu.

Obrazloženje grupnog rada .

1. grupa

Nakon što su dobili zadatak učenici su razmislili i predložili kojim redoslijedom bi poredali prikupljene materijale.

Napisali su u bilježnicu redoslijed i prezentirali ga pred razredom, a nakon toga su i ostali učenici davali svoje ideje.

Odlučili smo da u prvom dijelu knjige budu tradicionalni recepti, a u drugom dijelu tradicionalne pjesme.

2. grupa

Učenici su pisali sastavke na temu Zašto prikupljamo tradicionalne recepte i pjesme.

Učenici su pročitali sastavke pred razredom, a onda smo svi skupa odabrali onaj koji nam je bio najbolji. Svi skupa smo ga doradili i ispravili tako da bi se mogao napisati u knjigu.

Prilog 3

3. grupa

Ova grupa je imala zadatak da osmisli ime koje bi obuhvatilo naš rad i kako bi izgledala naslovnica knjige.

Dobili smo nekoliko naslova za knjigu.

- Bogatstvo za dušu i tijelo
- Štivo za dušu i tijelo
- Sačuvajmo od zaborava
- Tradicionalni hercegovački recepti i pjesme
- Bekijska kuharica i pjesmarica

- Kuvanje i pivanje

Sve naslove smo napisali na ploču i kroz diskusiju eliminirali jedan po jedan.

Ostali su Kuvanje i pivanje i Sačuvajmo od zaborava

Obadva su nam odgovarala tako da nismo htjeli izbaciti ni jednog.

Odlučili smo se za obadva pa je knjiga dobila i naslov

Sačuvajmo od zaborava kuvanje i pivanje

4. grupa

Učenici su pjesmu koju su napisali na satu glazbene kulture doradili tako da nam posluži za reklamu na radiju i da nam bude slogan za Razrednu pjesmaricu

Slogan

Prilog 4—fotografija plakata na kojem je nacrtana zobnica.

Tko je male scene dio, školski život mu je mio.

Pjesma za reklamu

Meni i pjesma su utihnuli,

a mi smo ih probudili.

Tko je Male scene dio,

Školski život mu je mio.

4 .sat: Nastavna jedinica – Rasprava

Ponavljam s učenicima što smo prethodno naučili o ovoj temi.

Rasprava – razmjena mišljenja o nekoj temi.

Predložila sam učenicima da tema današnje rasprave bude -- Što napraviti dalje s prikupljenim materijalima tj. s prikupljenim receptima i pjesmama.

Pitanja učenika i diskusija o navedenim pitanjima.

- Što s receptima i pjesmama?
- Kako to sve spojiti u jednu knjigu?
- Što nam sve treba da od tog nastane knjiga?
- Kako otiskati knjigu?
- Koliko nam treba novaca za tiskanje knjige?
- Što napraviti s tom knjigom ako je otiskamo? Kome bi koristila? U čemu je njezina vrijednost?

Razgovarajući o ovom s učenicima dolazimo do ideje da posjetimo poduzetnike iz lokalne zajednice i iznesemo im svoje prikupljene materijale i prezentiramo što smo mislili napraviti s tim.

Učenici žele da im se objasni kako napraviti knjigu , koliko novca im treba za to, može li njihova knjiga kasnije poslužiti u marketinške svrhe ili pak u turističke svrhe.

Dodatne aktivnosti

Uz pomoć ravnateljice pozvala sam predstavnike tvrtke Grafotisak iz Gruda i učenici su im prezentirali našu ideju.

Nakon toga oni su učenicima objasnili što je sve potrebno kako bi se pripremio materijal za tiskanje knjige i opisali proces izrade tj. ključne elemente koje je potrebno odrediti da bi naš konačni proizvod – knjiga- dobio željeni izgled i formu.

Nakon određenog vremena Grafotisak nam je poslao svoju ponudu za tiskanje.

Nakon što nam je ravnateljica pomogla naći sponzora sve je bilo spremno za tiskanje.

Terenska nastava iz prirode i društva odrađena je na taj način da smo obilazeći svoj zavičaj posjetili tvornicu Grafotisak i vidjeli kako se tiska naša knjiga.

Prilog 5-- fotografije

Posjet Grafotisku (djelatnici Grafotiska su djecu proveli kroz cijelu tvornicu i pokazali im od početka do kraja proces tiskanja knjige Sačuvajmo od zaborava – kivanje i pivanje).

Grafotisak je odradio svoj posao i knjiga je stigla u našu školu.

Uz pomoć ravnateljice i ostalih kolega iz škole organizirali smo promociju knjige Sačuvajmo od zaborava kivanje i pivanje.

Na promociju knjige bili su pozvani roditelji mojih učenika, djelatnici škole, predstavnici lokalne zajednice...

Na satu razredne zajednice pripremili smo program za predstavljanje knjige Sačuvajmo od zaborava kivanje i pivanje.

Materijal koji smo koristili

Jezični udžbenik, ploča, kreda, olovka, hamer papir, bilježnica, fotoaparat, LCD projektor, računalo s pristupom na internet...

Nastavne metode koje sam koristila

- Brainstorming i kategorizacija pojmova
- Rad na terenu
- Grupni rad,
- Razgovor
- Diskusija
- Prezentiranje prikupljenih materijala
- Grupno planiranje
- Analiza pisanih materijala (priča, pjesama, materijala)
- Analiza prikupljenih fotografija
- Sistematizacija prikupljenih materijala

Zadaci za vrednovanje

Izrada plakata.

Vrednovanje i odabir učeničkih sastavaka.

Navođenje primjera i opisivanje prikupljenih pjesama , priča, recepata, ...

korisnih za izradu originalnog rada – knjige--.

Efekti. Postignuti rezultati:

Mislim da smo uspješno ostvarili postavljene ciljeve i ishode kroz rad na ovoj temi.

Učenici su saznali i razumijeli na koji način mogu postići određene ciljeve. Naučili su što je zavičajni govor te kako treba njegovati svoju tradiciju i svoje običaje. Naučili su pjevati naše tradicionalne gänge. Naučili su planirati aktivnosti, prenositi ideje drugima, rješavati probleme zajedno sa drugima...

Mislim da fotografije iz naše učionice, nasmješana lica mojih učenika, vrijedne ručice na fotografijama, broj posjetitelja na promociji i konačno naš gotov proizvod – knjiga- sve govori o uspješnosti ovog projekta.

Dodatni komentari, sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Za implementaciju ove ideje potrebno je dosta vremena, truda i rada. Ja sam iskoristila maksimalno vrijeme za ovaj projekt, kako u nastavnim tako i u vannastavnim aktivnostima. Projekt smo provukli kroz više nastavnih predmeta i nastavnih jedinica . Tijekom rada na ovom projektu učenici su bili motivirani i željeli su prikupiti što više materijala. Kroz ovaj projekt učenici su imali dosta ideja za izradu plakata i naslovnice. Učenici su korektno odradili postavljene zadatke. Bitno je da su se kroz projekt razvijale učeničke kompetencije (radno- akcijske, socijalne, emocionalne, kognitivne).

Promocija knjige Sačuvajmo od zaborava – kuvanje i pivanje

Prilog 6 – fotografije

Collections

[Autorski tekstovi](#)

[NIN nagrada](#)

[Nominovane prakse](#)

[NIN 2017](#)